

Begroting 2021 met meerjarenraming tot en met 2024

Deze begroting dient gelezen te worden als programmabegroting in het kader van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Voorlopig vastgesteld in het bestuur van Stark op 20 maart 2020

Gemeenschappelijke Regeling Stark
Dieselstraat 3, 7903 AR Hoogeveen
Postbus 740, 7900 AS Hoogeveen
Telefoon 0528 29 48 11

www.wijzinstark.nl

Facebook : @wijzinstark
Twitter : @wijzinstark
Linkedin : Stark, leerwerkbedrijf
Instagram : @wijzinstark

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1 Voorwoord	3
2 Organisatie	5
2.1 Missie en visie	5
2.2 Organisatieschema	6
3 Beleidsbegroting	7
Algemeen	7
3.1 Plaatsingen	7
3.2 Werkwinkel	7
3.3 Beheer Openbare Ruimte	7
3.4 Binnen-afdelingen	8
4 Financiële begroting	9
4.1 Uitgangspunten voor deze begroting	9
4.2 Exploitatiebegroting 2021	10
4.3 Incidentele baten en lasten	15
4.4 Reserves Stark	15
4.5 Meerjarenbegroting 2021-2024	16
5 Paragrafen	17
5.1 Risico's en bijzonderheden	17
5.2 Weerstandsvermogen en continuïteit	18
5.3 Kengetallen	18
5.4 Investerings met een economisch nut	18
5.5 Financiering	18
5.6 Onderhoud kapitaalgoederen	19
5.7 Vaste verplichtingen	19
6 Bijlagen	20
6.1 Geprognosticeerde balans	20
6.2 Overzicht gemeentelijke en rijksbijdragen 2021-2024	20
6.3 Beschut werk	21
6.4 Verdeling taakvelden	22

1 Voorwoord

Voor u ligt de begroting Stark 2021 met de meerjarenbegroting tot en met 2024.

De WGR (Wet Gemeenschappelijke Regelingen) bepaalt dat Stark jaarlijks een Kadernota opstelt en op basis daarvan een ontwerp begroting (programmabegroting in het kader van het BBV). De Kadernota 2021 met kaders voor de meerjarenraming voor de periode tot en met 2024 is opgesteld.

Deze Kadernota is voorlopig vastgesteld in het bestuur op 17 januari 2020 en op 17 januari ter informatie aangeboden aan de Gemeenteraden conform de vereisten uit de Gemeenschappelijke Regeling. Definitieve vaststelling van de Kadernota vindt plaats in de bestuursvergadering op 3 juli 2020, samen met het vaststellen en goedkeuren van deze begroting, nadat de gemeenten op deze begroting van hun gevoelens hebben doen blijken. Hiermee voldoet Stark aan de vereisten uit de Gemeenschappelijke Regeling.

Het beleid voor Stark ligt vast in het Bedrijfsplan Stark dat door de gemeenteraden van Hoogeveen, Midden-Drenthe en De Wolden is opgesteld en vastgesteld in het najaar van 2018. Het beleid voor Stark wordt bepaald door de drie gemeenteraden. Stark voert namens de gemeenten dit vastgestelde beleid uit en maakt zelf geen beleid. Het is een BVO (Bedrijfsvoerings-organisatie).

Deze begroting is gebaseerd op het voortzetten van het beleid in het Bedrijfsplan voor Stark, de resultaatontwikkeling in het oprichtingsjaar 2019 en enkele aanvullende en gewijzigde uitgangspunten genoemd in hoofdstuk 4 van deze begroting en wijzigingen op de Kadernota.

In de begroting is geen rekening gehouden met mogelijk negatieve effecten van het Coronavirus dat heerst ten tijde van het opstellen van deze begroting medio maart 2020.

De begrote gemeentelijke bijdrage Participatiewet voor 2021 komt uit op € 2.516.000, voor 2022 op € 2.047.000, voor 2023 op € 1.654.000 en voor 2024 op € 1.675.000. In 2021 en 2022 wijkt de bijdrage daarmee negatief af van de meerjarenraming in het bedrijfsplan. Die begroting was gebaseerd op de situatie in mei 2018 (gemeenten dragen jaarlijks maximaal € 2.000.000 bij in het tekort van Stark) en het feit dat op dat moment de exacte personele verdeling (SW en niet-SW) door de splitsing van Alescon nog niet bekend was voor de startsituatie op 1 januari 2019. In mei 2018 was ook niet bekend wat de prognoses waren op basis van de september-circulaire 2019 van het ministerie van SZW voor de jaren vanaf 2020.

In 2019 en in 2020 heeft Stark te maken met fors gestegen loonkosten op grond van de door de werkgevers (VNG) en de vakbonden afgesloten Cao's. De stijging van de loonkosten niet-SW personeel komt volledig ten laste van de exploitatie van Stark.

De meerjarenbegroting vanaf 2021 is een reële begroting, zonder enige reserve voor onvoorziene uitgaven. Om het tekort te minimaliseren zijn de volgende maatregelen doorgevoerd in de begroting:

- uitvoering van commerciële activiteiten in de vorm van:
 - meer en andere diensten voor het UWV en werkgevers;
 - meer en andere activiteiten voor gemeenten buiten de drie in de Gemeenschappelijke Regeling deelnemende gemeenten.Deze commerciële activiteiten vinden plaats binnen de richtlijnen van de Gemeenschappelijke Regeling Stark;

- verhoging van de detacheringstarieven door overal loonwaardemeting toe te passen;
- detachering van ondersteunend personeel;
- robotisering van processen;
- vernieuwing huisvesting waardoor de huisvestingskosten dalen en de huisvesting voldoet aan de eisen en behoeften van de (toekomstige) doelgroepen;
- behoud van de Werkwinkel bij Stark en niet dit overdragen aan de gemeenten zoals de bedoeling was in het Bedrijfsplan.

De uitkomsten uit de mei-circulaire 2020 en de septembercirculaire 2020 geven meer houvast voor de prognoses van de rijksbijdrage voor 2021 en later. Het kan tot bijstelling leiden van de nu gehanteerde ramingen hiervoor.

Verder vindt de komende tijd nader overleg tussen de gemeenten en Stark plaats om te onderzoeken in hoeverre en in welke omvang de gemeenten opdrachten aan Stark voor arbeidsmatige dagbesteding kunnen verstrekken.

Vorig jaar is de “Adviesrapportage Beheer Groen en Openbare Ruimte, juni 2019” verschenen. Een rapport in opdracht van de betrokken gemeentesecretarissen en de directeur van Stark. Het advies is voor behandeling en besluitvorming aangeboden aan de drie gemeenten. Op dit moment loopt hierover nog een vervolgonderzoek. De gemeenten hebben nog geen besluiten genomen. Afhankelijk van de uitkomsten hiervan kan de begroting van Stark hiermee positief worden beïnvloed.

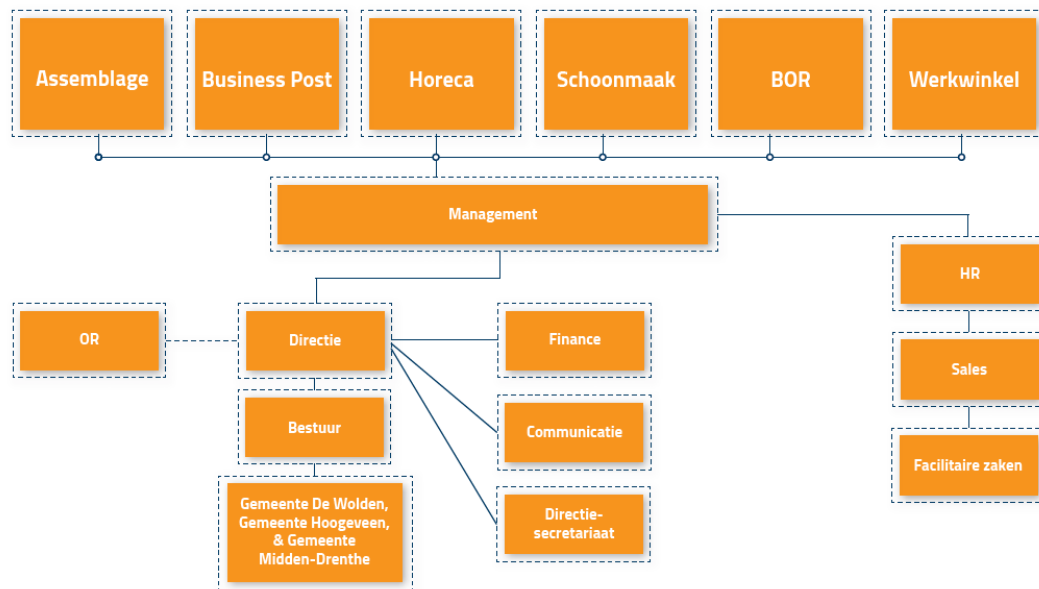
Hoogeveen, 20 maart 2020
S. Hertog,
directeur

2 Organisatie

2.1 Missie en visie

2.2 Organisatieschema

3 Beleidsbegroting

Algemeen

We geven uitvoering aan de opdrachten van de gemeenten, zoals die zijn vastgelegd in het Bedrijfsplan voor Stark, waarbij het accent ligt op de ontwikkeling als leerwerkbedrijf van en voor de inwoners van onze gemeenten.

3.1 Plaatsingen

Stark streeft ernaar om medewerkers en deelnemers zoveel mogelijk regulier te laten werken op de inclusieve arbeidsmarkt. Stark is gestart met de uitvoering van een nieuwe vorm van dienstverlening te weten: groepsdetachering. Dit is een aanvulling op individuele detacheringen om daarmee meer mensen extern te kunnen plaatsen bij gemeenten, bedrijven en instellingen. Dit kan met de juiste ondersteuning. Deze dienstverlening is ook in te zetten voor andere doelgroepen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

3.2 Werkwinkel

Centraal staat bij Stark het samen met de gemeenten ontwikkelen en uitvoeren van trajecten voor mensen vanuit de Participatiewet. Het doel van deze trajecten is dat de gemeenten deze personen, nadat zij bij ons een (maatwerk-)traject hebben doorlopen, zo snel als mogelijk plaatsen op de arbeidsmarkt, zo regulier mogelijk. En bij voorkeur direct aansluitend aan het traject, waardoor er sprake is van een naadloze overgang.

De Werkwinkel organiseert bijvoorbeeld het Taalcafé, geeft de opleiding SoVaRet/ Empowerment, geeft sollicitatietrainingen, begeleidt een groot aantal mensen in het vacaturecafé en houdt regelmatig werkgeversbijeenkomsten.

Op deze wijze rust Stark personen beter uit om succesvol een baan te kunnen vervullen op de reguliere arbeidsmarkt. De werkgeversbijeenkomsten zijn ervoor om werkgevers te vertellen op welke wijze zij mensen van Stark kunnen inzetten voor hun werkzaamheden in het kader van detachering en/of begeleid werken of plaatsingen in het kader van de WSW. Diverse ondernemers delen dan met andere ondernemers hun positieve ervaringen met medewerkers van Stark.

Voor de doelgroep Sociale Werkvoorziening plaatst de Werkwinkel medewerkers bij bedrijven, instellingen en overheden via de instrumenten Begeleid Werken en detacheringen.

3.3 Beheer Openbare Ruimte

BOR richt zich op mensen die via trajecten leerwerkervaring opdoen in de prachtige bedrijfstak van groenvoorziening met veel facetten voor werknemers- en vakvaardigheden. BOR biedt werk- en leerwerkplekken aan voor inwoners uit de drie gemeenten voor Beschut Werk, Praktijkonderwijs, Speciaal Onderwijs, Voortgezet Speciaal Onderwijs, Afspraak-banen en Reclassering.

Hovenierswerkzaamheden zijn en blijven mooie werkzaamheden waar veel mensen met veel plezier zich kunnen ontwikkelen voor een betaalde baan buiten of binnen Stark. Een marktsegment waar nu al krapte heerst. Deze krapte wordt de komende jaren alleen maar groter. Stark en de gemeenten kunnen op deze wijze, door het

aanbieden van goede leerwerktrajecten, vakmensen opleiden voor de kleine en grotere hoveniersbedrijven en de zogeheten groot groenvoorzieners. Als professionele organisatie is BOR gestart met de voorbereiding voor het (opnieuw) verwerven van VCA**¹. Om dit certificaat te kunnen halen is het nodig te beschikken over een actuele Risico Inventarisatie & Evaluatie (RI&E) in het kader van de Arbeidsomstandighedenwet. De RI&E komt in het eerste kwartaal van 2020 gereed. De audit voor VCA is voorzien in april 2020.

3.4 Binnen-afdelingen

Deze afdelingen voeren diverse leerwerktrajecten uit en voeren opdrachten uit voor bedrijven op het terrein van assemblage en verpakkingswerkzaamheden. Zoals diverse montage van onderdelen van CV-ketels, bedradingswerkzaamheden, samenstellen van deelassemblages, verpakkingswerkzaamheden van consumentenproducten voor uiteenlopend gebruik. Het samenstellen van voedselpakketten voor militairen die op missie zijn etc.

Business Post bezorgt in het werkgebied post in onze drie gemeenten. Dat gebeurt voor een groot aantal klanten in onze gemeenten afkomstig uit het bedrijfsleven, het midden- en kleinbedrijf, dienstverlenende sectoren, de drie gemeenten die deelnemen in Stark en vele andere opdrachtgevers. Het is een prachtige leerwerkroute waarbij medewerkers en mensen in trajecten zich goed kunnen ontwikkelen en waarbij vele facetten van het werknemerschap aan de orde komen, zoals het kunnen lezen, schrijven, plannen, oriëntatie in de omgeving, zelfstandig werken etc.

Vergelijkbaar is bijvoorbeeld ook de leerwerkroute schoonmaak, waarbij medewerkers en mensen in trajecten veel kunnen leren en ervaring opdoen om elders professioneel aan de slag te kunnen.

Binnen Horeca is het mogelijk om op weer andere terreinen leerwerkervaring op te doen. We bieden ook administratieve leerwerktrajecten.

¹ De Veiligheid, gezondheid en milieu Checklist Aannemers is een certificeerbare controlelijst voor aannemers waarmee zij aan kunnen tonen dat zij veiligheid, gezondheid en milieu beheersen tijdens het uitvoeren van werkzaamheden op de werkvloer. Hierdoor tonen we aan dat we de genoemde aspecten en procedures op orde hebben en op een veilige manier ons werk kunnen uitvoeren.

4 Financiële begroting

4.1 Uitgangspunten voor deze begroting

Bij het opstellen van deze begroting zijn de volgende documenten als uitgangspunt genomen:

- de "beleidsbegroting 2020" van Stark;
- de interne beheersbegroting 2020, zoals die op 17 januari 2020 in het bestuur is vastgesteld;
- de kadernota 2021 Gemeenschappelijke Regeling Stark, zoals die op 17 januari 2020 in het bestuur voorlopig is vastgesteld en vervolgens aan de gemeenteraden ter informatie werd aangeboden.

Overige uitgangspunten in de begroting zijn:

- de verwachtingen voor 2020 op basis van de op dit moment bekende feiten en omstandigheden, exclusief eventuele effecten van het Corona-virus;
- het volume SW 2021 in arbeidsjaren (Aja) wordt gebaseerd op de verwachte eindstand SW voor het jaar 2020, geen nieuwe instroom vanaf 2020 en een uitstroom van circa 5% per jaar vanwege natuurlijk verloop. Voor 2021 wordt uitgegaan van 664 Aja (Arbeidsjaren) gemiddeld;
- aantal plaatsingen Beschut Werk in het kader van de Participatiewet is gebaseerd op taakstellingen en prognoses van het Rijk. Dit betreft totaal een gemiddelde van 52 plekken voor 2021. Dit aantal is mede gebaseerd op verwachtingen van de drie gemeenten;
- de rijksbijdrage per Aja bedraagt € 25.466. Dit is het landelijk gemiddelde op basis van de septembercirculaire 2019 (Ministerie SZW) voor 2021. De definitieve budgetten voor 2021 worden bekend gemaakt in de meicirculaire van 2021 en eventueel in de septembercirculaire 2021. De rijksbijdrage 2021 laat een daling zien ten opzichte van de rijksbijdrage 2020 als gevolg van een daling in Aja;
- in 2020 en 2021 worden, naar verwachting, de loon- prijscompensatie omgezet in een salarisverhoging voor de Wsw. De toezegging is dat de rijksbijdrage wordt verhoogd met hetzelfde bedrag, zodat deze salarisverhoging geen consequenties heeft voor de gemeentelijke bijdrage;
- de eventuele uitbreiding van de beschutte werkplaats met arbeidsmatige dagbesteding uit de huidige WMO wordt – vooralsnog - niet meegenomen in de begroting, ook vanwege de verwachtingen die de gemeenten daarover hebben gemeld medio 2019. Dit wordt in 2020 verder onderzocht;
- de Werkwinkel blijft onderdeel van Stark;
- er is geen rekening gehouden met effecten van toekomstige Cao aanpassingen (niet-)SW personeel en inflatie;
- ingezet wordt op extra detacheringen in de komende jaren;
- gelijkblijvende economische omstandigheden;
- omzet in trajecten Participatiewet "minimaal € 275.000" volgens Bedrijfsplan.

4.2 Exploitatiebegroting 2021

4.2.1 Toelichting vooraf

Adviesrapportage Beheer Groen en Openbare Ruimte

Dit rapport is in behandeling bij de drie gemeenten. Er vinden enkele aanvullende vervolgonderzoeken plaats in opdracht van de gemeenten. Op dit moment wordt met eventuele consequenties van besluiten van de gemeenten geen rekening gehouden voor 2021 en verder. Voor alle partijen is het van belang om tot keuzes te komen voor definitieve vormen van samenwerking tussen de gemeenten als opdrachtgever en Stark als opdrachtnemer.

Raamovereenkomst Stark

De raamovereenkomst Stark 2019-2023 geeft aan dat de gemeentelijke bijdrage wordt samengesteld uit het exploitatietekort minus de verwachte rijksbijdrage gebaseerd op de taakstelling. Voor de verdeling van het hiervoor genoemde exploitatietekort hanteert Stark het solidariteitsprincipe.

Begroting 2020

Om het tekort te minimaliseren zijn maatregelen doorgevoerd in de begroting van 2021. Om deze maatregelen te kunnen nemen, dienen er in 2020 extra incidentele kosten worden gemaakt welke niet zijn opgenomen in de begroting van 2020. De maatregelen zijn vormgegeven na het opstellen van de begroting van 2020. Het gaat hierbij om een bedrag van € 230.000.

4.2.2 Overzicht van baten en lasten

Onderstaande tabel is een samenvatting van de baten en lasten van de beleidsbegroting 2021 in vergelijking met de beheersbegroting 2020 en jaarrekening 2019.

(bedragen * € 1.000)	Jaar rekening 2019	Beheers begroting 2020	Beleids begroting 2021	Vershil Bgr '21 - Bgr '20
<i>Bruto omzet</i>	7.870	7.629	7.780	151
<i>Inkoopwaarde van de omzet</i>	-860	-792	-752	40
Bruto marge	7.011	6.837	7.028	191
Overige opbrengsten	424	265	273	8
Gemeentelijk bijdrage	2.670	3.010	3.517	507
Rijksbijdrage	19.092	17.678	17.367	-311
Incidentele baten	0	75	0	-75
Totaal Baten	29.196	27.865	28.184	320
Personeelskosten begeleidend personeel	4.055	4.472	4.472	0
Personeelskosten SW & Beschut Werken	22.687	21.749	20.809	-941
Afschrijvingskosten	291	295	295	0
Huisvestingskosten	1.265	1.138	1.185	47
Indirecte productiekosten	860	964	916	-48
Beheerskosten	407	490	500	10
Incidentele lasten	179	97	50	-47
Financiële lasten	85	62	62	0
Totaal Lasten	29.828	29.266	28.287	-979
Resultaat	-632	-1.402	-103	1.299

Toelichting op de begroting

Brutomarge

In onderstaand overzicht wordt de post brutomarge weergegeven:

(bedragen * € 1.000)	Jaar rekening 2019	Beheers begroting 2020	Beleids begroting 2021	Vershil bgr '21 - bgr '20
Binnenafdelingen	1.707	1.490	1.416	-75
BOR	2.930	2.878	2.828	-50
Detacheringen	1.821	2.039	2.129	90
Externe markt (trajecten e.d.)	477	375	500	125
Overige	75	55	155	100
Totaal	7.011	6.837	7.028	191

De krimp van 5% per jaar op de SW populatie zet zich voort. Hierdoor daalt de brutomarge van de Binnenafdelingen. De brutomarge van de BOR daalt in 2021 en daarna structureel met € 50.000 ten opzichte van 2020, doordat een specialistische opdracht (bomen snoeien) die niet meer door SW personeel kan worden uitgevoerd, aan de gemeenten is teruggegeven.

Stark gaat meer inzetten op groepsdetachering en gaat de lopende detacheringen omzetten naar de werkelijke loonwaarde. De verwachting is dat hierdoor bij de

Detacheringen een hogere brutomarge gerealiseerd kan worden in 2021 ten opzichte van 2020.

De brutomarge Externe markt stijgt ten opzichte van de begroting van 2020. Dit wordt veroorzaakt doordat onder andere Stark meer wil inzetten op extra diensten voor werkgevers en extra opdrachten voor het UWV. Dit levert naar verwachting een positief effect op de begroting van 2021 ter hoogte van € 50.000. Verder gaat Stark dienstverlening verrichten voor gemeenten buiten de gemeenschappelijke regeling, wat een positief effect op de begroting van 2021 geeft van € 75.000. In de jaren erna zullen deze maatregelen nog meer effect hebben op de begroting.

Gemeentelijke omzet

In onderstaand overzicht wordt de post gemeentelijke omzet weergegeven:

	Jaar rekening 2019	Beheers begroting 2020	Beleids begroting 2021	Verschil bgr '21 - bgr '20
(bedragen * € 1.000)				
Midden-Drenthe	2.020	2.037	2.037	0
De Wolden	197	247	251	4
Hoogeveen	1.436	1.514	1.461	-53
Totaal	3.652	3.798	3.749	-49

De omzet van Stark komt voor een substantieel deel tot stand door opdrachten van de gemeenten.

De omzet van de deelnemende gemeenten zal naar verwachting over 2021 € 3.749.000 bedragen een negatieve afwijking ter hoogte van € 49.000 ten opzichte van de beheersbegroting 2020, wat voornamelijk te maken heeft met het teruggeven van een specialistische opdracht vanuit de BOR.

De bonus van 6% over de omzet zal op basis van de werkelijke omzet na afloop van het boekjaar worden verrekend. De berekening van de gemeentelijk bijdrage op basis van de bonus voor het jaar 2021 is opgenomen in de bijlage 6.2.

Gemeentelijke bijdrage

In onderstaand overzicht wordt de post gemeentelijke bijdrage weergegeven:

	Jaar rekening 2019	Beheers begroting 2020	Beleids begroting 2021	Verschil bgr '21 - bgr '20
(bedragen * € 1.000)				
Gemeentelijke bijdrage Participatiewet	2.000	2.000	2.516	516
Bijdrage Beschut	521	781	783	2
Bijdrage collectief vervoer gemeente	149	229	218	-11
Totaal	2.670	3.010	3.517	507

De gemeentelijke bijdrage Participatiewet in de begroting 2021 is hoger dan de, in het Bedrijfsplan opgenomen bijdrage van maximaal € 2.000.000. Stark heeft een hogere gemeentelijke bijdrage als gevolg van ontoereikendheid van de rijksbijdrage voor de kosten van SW. Doordat er in 2021 nog een beroep gedaan kan worden op

de laatste reserve van Stark ter hoogte van € 103.000, wordt de totale gemeentelijke bijdrage Participatiewet hierdoor € 2.516.000 in plaats van € 2.619.000.

De bijdrage voor collectief vervoer bedraagt circa € 220.000 per jaar. Het verschil tussen de jaarrekening 2019 en de beheersbegroting van 2020 is geen verhoging van de gemeentelijke bijdrage. Het verschil wordt veroorzaakt door een herstelactie in administratieve weergave van deze post.

Dit is een voortzetting van het beleid uit het verleden. De gemeenten betaalden dit altijd al. Het is geen extra kostenpost.

Rijksbijdrage

In onderstaand overzicht wordt de post rijksbijdrage weergegeven:

	Jaarrekening 2019	Beheersbegroting 2020	Beleidsbegroting 2021	Vershil bgr '21 - bgr '20
(bedragen * € 1.000)				
Bijdrage WSW	19.101	17.678	17.367	-311
Bijdrage buitengemeente	-9	0	0	0
Totaal	19.092	17.678	17.367	-311

De rijksbijdrage wordt landelijk door de overheid vastgesteld. Het aantal Aja is een inschatting per deelnemende gemeente. Dit gebeurt op basis van verschillende factoren die door het Rijk worden berekend. De geprognostiseerde budgetten voor 2021 zijn in de mei en september-circulaire 2019 van het ministerie bekend gemaakt. Voor 2021 gaat Stark uit van deze geprognostiseerde budgetten. Het bedrag per Aja is € 25.466. We rekenen met een gemiddeld aantal Aja van 682 (ten opzichte van 2020: 708 en 2019: 738).

Personeelskosten begeleidend personeel

In onderstaand overzicht wordt de post loonkosten begeleiden personeel weergegeven:

	Jaarrekening 2019	Beheersbegroting 2020	Beleidsbegroting 2021	Vershil bgr '21 - bgr '20
(bedragen * € 1.000)				
Loonkosten ambtenaren	589	725	725	0
Personeel van derden	3.438	3.626	3.626	0
Assessment / potentieelonderzoeken	2	2	2	0
Overige secundaire personeelslasten	25	120	120	0
Totaal	4.055	4.472	4.472	0

Het "Versterkingsproces" loopt door in 2021. De splitsing van Alescon heeft consequenties gehad voor de ondersteunende organisatie van Stark in kwalitatieve en kwantitatieve zin. Vanaf 2020 worden medewerkers in de gelegenheid gesteld om te ontwikkelen in de functie. Hiervoor is, specifiek voor deze doelgroep, meer opleidingsbudget opgenomen in 2020 en 2021 ten opzichte van 2019. Ook de verandering van werkleerbedrijf naar leerwerkbedrijf maakt het noodzakelijk dat begeleidende en leidinggevende medewerkers geschoold en getraind worden om

met deze gewijzigde opdracht om te kunnen gaan.

Loonkosten SW en Beschut werken

In onderstaand overzicht wordt de post loonkosten SW en Beschut werken weergegeven:

	Jaar rekening 2019	Beheers begroting 2020	Beleids begroting 2021	Verschil bgr '21 - bgr '20
(bedragen * € 1.000)				
Loonkosten SW	20.410	19.054	18.101	-953
Vorming en opleiding	61	51	48	-3
Geneeskundige zorg en arbo	139	165	157	-8
Reiskosten	334	406	386	-20
Kosten werkkleding	65	79	75	-4
Secundaire personele lasten	133	153	146	-8
Begeleid Werken	1.217	1.258	1.195	-63
Beschut Werken	328	584	701	117
Totaal	22.687	21.749	20.809	-941

De loonkosten SW zijn 5% lager dan de beheersbegroting van 2020. Dit ligt in lijn met de verwachting van de krimp in de SW-populatie. Wat betreft Beschut werken is de verwachting dat er meer medewerkers geplaatst gaan worden, waardoor de loonkosten van Beschut Werken zal stijgen met € 117.000 ten opzichte van de beheersbegroting van 2020.

Overige bedrijfskosten

In onderstaand overzicht worden de overige bedrijfskosten weergegeven:

	Jaar rekening 2019	Beheers begroting 2020	Beleids begroting 2021	Verschil bgr '21 - bgr '20
(bedragen * € 1.000)				
Afschrijvingskosten	291	295	295	0
Huisvestingskosten	1.265	1.138	1.185	47
Indirecte productiekosten	860	964	916	-48
Beheerskosten	407	490	500	10
Incidentele kosten	179	97	50	-47
Financiële lasten	85	62	62	0
Totaal	3.086	3.045	3.007	-38

De afschrijvingskosten zijn gelijk gehouden aan 2020, omdat alleen in vervanging van middelen wordt geïnvesteerd. De indirecte productiekosten houden verband met de omzet welke met 5% daalt. Bij de beheerskosten is net als bij huisvesting rekening gehouden met een inflatie van 3%. Daarnaast verwacht Stark dat de energiekosten gaan stijgen. In 2021 worden eventuele doorlopende kosten van de afsplitsing gezien als doorontwikkeling in de organisatie. Deze kosten worden vanaf 2021 opgenomen in de exploitatie. Een voorbeeld is het door-ontwikkelen van de processen en systemen met als doel om tot verdere vereenvoudiging ervan te komen en om het geheel passend te maken voor de opgaven van Stark conform het Bedrijfsplan. Ook

wordt daarbij gekeken naar vereenvoudiging en wordt beoordeeld of alle processen en systemen nog nodig zijn voor onze opgaven als leerwerkbedrijf.

4.3 Incidentele baten en lasten

In onderstaand overzicht worden de incidentele baten en lasten weergegeven:

	Jaar rekening 2019	Beheers begroting 2020	Beleids begroting 2021	Vershil bgr '21 - bgr '20
(bedragen * € 1.000)				
Incidentele baten	0	75	0	-75
Kosten afsplitsing	0	-97	0	97
Huisvestingskosten i.v.m. nieuwbouw	0	0	-50	-50
Totaal	0	-22	-50	-28

De incidentele baten betreffen het resultaat uit deelneming SSP.

De kosten afsplitsing in de beheersbegroting 2020 bestaan uit:

- het beschrijven van processen;
- dubbele ICT-kosten inzake de uitvoering van de aanbesteding ICT-infrastructuur.

Vanaf 2021 worden de kosten met betrekking tot de doorontwikkeling van de organisatie binnen de exploitatie opgevangen.

Om in de toekomst de huisvestingslasten te kunnen verlagen, is in 2021 een uitgave nodig van € 50.000 ten behoeve van herhuisvesting. Ook in 2020 zijn extra uitgaven nodig om de doelstelling in 2021 in deze begroting te kunnen realiseren. Dit gaat om een bedrag van totaal € 230.000 en bestaat uit diverse kosten voor aanpassingen binnen de organisatie om de doelstelling in 2021 in deze begroting te kunnen realiseren. Deze maatregelen zijn echter gevormd na het opstellen van de beheersbegroting 2020.

4.4 Reserves Stark

In onderstaand overzicht worden de reserves weergegeven:

Afbouw vermogen beleidsbegroting 2021	
* € 1.000	
Algemene Reserve 01-01-2019	€ 2.137
<i>Resultaat 2019</i>	€ -632
Algemene reserve 31-12-2019	€ 1.505
<i>Begroot ten laste van algemene reserve 2020</i>	€ -1.402
Algemene reserve 31-12-2020	€ 103
<i>Begroot ten laste van algemene reserve 2021</i>	€ -103
Algemene reserve 31-12-2021	€ -

4.5 Meerjarenbegroting 2021-2024

In onderstaand overzicht wordt de meerjarenbegroting weergegeven:

Stark	Beleids begroting 2021	Beleids begroting 2022	Beleids begroting 2023	Beleids begroting 2024
(bedragen * € 1.000)				
Bruto omzet	7.780	7.611	7.342	7.044
Inkoopwaarde van de omzet	-752	-715	-679	-645
Bruto marge	7.028	6.896	6.663	6.399
Overige opbrengsten	273	281	290	298
Gemeentelijk bijdrage	3.517	3.187	2.935	3.089
Rijksbijdrage	17.367	16.806	16.131	15.534
Incidentele baten	0	0	0	0
Totaal Baten	28.184	27.171	26.018	25.321
Personeelskosten begeleidend personeel	4.472	4.272	4.061	4.081
Personeelskosten SW & Beschut Werken	20.809	19.938	19.118	18.339
Afschrijvingskosten	295	295	295	295
Huisvestingskosten	1.185	1.220	1.126	1.213
Indirecte productiekosten	916	870	826	785
Beheerskosten	500	515	530	546
Incidentele lasten	50	0	0	0
Financiële lasten	62	62	62	62
Totaal Lasten	28.287	27.171	26.018	25.321
Resultaat	-103	0	0	0

Toelichting op de meerjarenbegroting

In de meerjarenbegroting zijn de volgende ontwikkelingen afwijkend van de meerjarenbegroting van voorgaand begrotingsjaar en het Bedrijfsplan:

- uitvoering van commerciële activiteiten in de vorm van:
 - meer en andere diensten voor het UWV en werkgevers;
 - meer en andere activiteiten voor gemeenten buiten de drie in de Gemeenschappelijke Regeling deelnemende gemeenten.
- verhoging van de detacheringstarieven door overal loonwaardemeting toe te passen;
- detachering van ondersteunend personeel;
- robotisering van processen;
- vernieuwing huisvesting waardoor de huisvestingskosten dalen en de huisvesting voldoet aan de eisen en behoefte van de (toekomstige);
- behoud van de Werkwinkel bij Stark en niet dit overdragen aan de gemeenten zoals de bedoeling was in het Bedrijfsplan.

Mits bovenstaande punten gerealiseerd worden, ontstaat er een positieve ontwikkeling op de benodigde gemeentelijke bijdrage. In de begroting van 2022 is de gemeentelijke bijdrage aan Stark nog € 2.047.000 (zonder bovenstaande maatregelen: € 2.414.000). In de jaren 2023 en 2024 daalt de bijdrage tot circa € 1,7 miljoen per jaar (zonder bovenstaande maatregelen: € 2,2 miljoen per jaar).

5 Paragrafen

In dit hoofdstuk is specifieke informatie opgenomen volgens de artikelen 9 en 26 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

5.1 Risico's en bijzonderheden

In deze paragraaf staan de risico's die mogelijk van invloed zijn op de financiële positie van Stark. De gebeurtenissen die regelmatig voorkomen en voorzienbaar zijn horen hier niet bij. Voor die gebeurtenissen staan namelijk op de balans toereikende voorzieningen, zijn verzekeringen afgesloten of verbetermaatregelen getroffen. Dit risicomanagement is onderdeel van de besturing en beheersing van de organisatie.

Onderstaand worden de risico's die van materiële betekenis zijn in relatie tot de financiële positie weergegeven:

Onzekerheid Brutomarge

De huidige opdrachtenportefeuille is het uitgangspunt bij het opstellen van de begroting. Dit is het te verwachten opdrachtniveau dat past bij de marktomstandigheden, de actuele personele bezetting en de mate waarin bepaalde werksoorten voor Stark geschikt blijven, vanwege de toenemende vergrijzing van het huidige personeelsbestand oud-SW en de toenemende beperkingen. Wanneer zich significante wijzigingen voordoen, heeft dat eventueel effect op het opdrachtniveau van Stark en daarmee op de brutomarge en het nettoresultaat.

Niet bekend is op dit moment welke keuzes de gemeenten maken naar aanleiding van het Adviesrapport Beheer Groen en Openbare Ruimte dat momenteel in behandeling is bij de drie gemeenten en welke effecten dit heeft op de organisatie en de exploitatie van Stark.

De krimp van de SW-populatie kan zich manifesteren bij Beheer Openbare Ruimte. Het is mogelijk dat Stark dan niet aan de verplichtingen van de gemeenten kan blijven voldoen voor het uitvoeren van de onderhoudsbestekken. In zo'n situatie is Stark genooddakt om delen van opdrachten aan de gemeenten terug te geven.

In de paragraaf 'brutomarge gemeenten' is gerekend met een opdrachtniveau (diensten en re-integratie) dat aansluit op het niveau van 2020 en wat in de meerjarenraming is opgenomen in het vastgestelde Bedrijfsplan door de gemeenten. Wanneer het opdrachtniveau significant wijzigt, heeft dat invloed op de hoogte van de brutomarge en het nettoresultaat van Stark.

Het achterblijven van aanmeldingen nieuwe trajecten van gemeente en andere opdrachtgevers heeft invloed op de brutomarge.

Privacy en informatiebeveiliging

Stark beheert veel persoonsgebonden en privacygevoelige gegevens die veelvuldig worden uitgewisseld met de gemeenten. Gezien de ontwikkelingen in het werkveld waarbij in toenemende mate gebruik wordt gemaakt van elektronische gegevens uitwisseling, is er sprake van een blijvende alertheid voor dit aspect. Het financiële risico is dat er data gelekt wordt en er hoge boetes worden opgelegd.

5.2 Weerstandsvermogen en continuïteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de financiële middelen en mogelijkheden om onverwachte, niet begrote kosten te kunnen dekken. De deelnemende gemeenten dragen jaarlijks maximaal € 2.000.000 bij ter dekking van de begroting (een afspraak uit 2016).

Indien de reserve is uitgeput wordt op grond van de Gemeenschappelijke Regeling Stark en de Wet Gemeenschappelijke Regeling, mede in combinatie met eisen van de Bank Nederlandse Gemeenten de tekorten van Stark gedekt door de deelnemende gemeenten. De deelnemende gemeenten zijn verantwoordelijk voor de continuïteit. Daarmee is de continuïteit van de organisatie gewaarborgd.

5.3 Kengetallen

Onderstaande kengetallen zijn er op gericht om op eenvoudige wijze inzicht te geven in de financiële positie (en het verloop daarvan) van voor Stark.

Financiële kengetallen:	Jaar rekening 2019	Beheers begroting 2020	Beleids begroting 2021	Vershil Bgr '21 - Bgr '20
Netto schuldquote	24,33%	16,78%	17,79%	1,01%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	24,33%	16,78%	17,79%	1,01%
Solvabiliteitsratio	29,40%	2,01%	0,00%	-2,01%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Structurele exploitatieruimte	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin Stark in staat is zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen is na 2020 nihil.

5.4 Investerings met een economisch nut

De waardering van de materiële vaste activa is gebaseerd op de historische kostprijs of vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen.

5.5 Financiering

Op grond van de Wet Financiering Decentrale Overheden (wet FIDO) dient een treasury paragraaf bij begroting te worden toegevoegd. Het algemene beleid betreffende de uitvoering van de treasuryfunctie is neergelegd in het treasury statuut, deze is vastgesteld in de bestuursvergadering van 25 januari 2019.

5.6 Onderhoud kapitaalgoederen

Stark heeft geen meerjarig onderhoudsplan voor haar gebouwen. Als gevolg hiervan worden jaarlijks alle onderhoudsuitgaven ten laste van de exploitatie gebracht.

5.7 Vaste verplichtingen

Stark is voor de komende jaren gebonden aan verschillende, niet uit de balans blijken, financiële verplichtingen.

- Huurovereenkomsten: 2021 voor een bedrag van € 10.500;
- Leaseovereenkomsten: 2021 voor een bedrag van € 30.000; 2022 € 9.000.

6 Bijlagen

6.1 Geprognosticeerde balans

In onderstaand overzicht wordt de geprognosticeerde balans weergegeven:

(bedragen * € 1.000)	Per 1-1-2019	Per 31-12-2019	Per 31-12-2020	Per 31-12-2021	Per 31-12-2022	Per 31-12-2023	Per 31-12-2024
Vaste activa	1.777	3.192	3.192	3.192	3.192	3.192	3.192
Vlottende activa	2.551	1.945	1.942	1.942	1.942	1.942	1.942
Totaal Activa	4.328	5.137	5.134	5.134	5.134	5.134	5.134
Eigen vermogen	2.137	1.505	103	0	0	0	0
Voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
Langlopende schulden	2.111	1.558	1.005	1.060	1.060	1.060	1.060
Kortlopende schulden	80	2.074	4.026	4.074	4.074	4.074	4.074
Totaal Passiva	4.328	5.137	5.134	5.134	5.134	5.134	5.134

De liquide middelen zijn begin 2020 nagenoeg nihil. De vlottende activa bestaat vanaf dat jaar enkel uit vorderingen. In 2020 teert Stark in op de reserves. Stark heeft vanaf begin 2021 geen eigen vermogen meer. Dit betekent dat de activa vanaf 2021 volledig uit vreemd vermogen wordt gefinancierd. In bovenstaande balans is in de kortlopende schulden rekening gehouden met een bankkrediet per einde balansdatum van € 2.000.000. Het restant wordt gefinancierd met lang vreemd vermogen.

Inzake de continuïteit en het weerstandsvermogen van Stark, wordt verwezen naar hoofdstuk 5.2.

6.2 Overzicht gemeentelijke en rijksbijdragen 2021-2024

Algemeen

De opdracht aan Stark is dat de deelnemende gemeenten niet meer dan maximaal € 2.000.000 aan gemeentelijke bijdragen per jaar betalen. Zie ook hoofdstuk 4.5 Meerjarenbegroting 2021-2024 voor afwijkingen van dit bedrag in de jaren 2020 en 2021. Daarna komt het onder de € 2.000.000 per jaar uit. De jaarlijkse mei-circulaires van het ministerie geven elk jaar nieuwe prognoses af voor de meerjarenramingen. Deze kunnen aanleiding geven om de meerjarenramingen jaarlijks bij te stellen op basis van die informatie.

De gemeentelijke bijdrage SW wordt bepaald aan de hand van het aantal Aja werkzaam bij Stark per gemeente. De bonuskorting bestaat uit 6% van de totale omzet die een gemeente besteedt bij Stark. In de bijdrage in onderstaande tabel is de bonuskorting verwerkt.

Bijdragen 2021

In onderstaand overzicht wordt de berekening 2021 van de gemeentelijke bijdrage per gemeente weergegeven:

Rijksbijdrage en gemeentelijke bijdrage	Aja 2021	Gemeente lijke bijdrage	Bonus per gemeente	Correctie bonus per gemeente	Gemeente lijke bijdrage na correctie bonus	Rijksbijdrage
Hoogeveen	461	€ 1.946.049	€ -87.666	€ 173.980	€ 2.032.363	€ 17.367.210
Midden-Drenthe	102	€ 429.335	€ -122.211	€ 38.383	€ 345.507	
De Wolden	33	€ 140.437	€ -15.042	€ 12.555	€ 137.950	
Totaal	596	€ 2.515.820	€ -224.919	€ 224.919	€ 2.515.820	
Overig (buitengemeenten)	68					
Totaal	664					€ 19.883.030

In onderstaand overzicht wordt de verdeling van de gemeentelijke bijdrage per jaar weergegeven:

Gemeentelijke bijdrage	2021	2022	2023	2024
Hoogeveen	€ 2.032.363	€ 1.665.489	€ 1.357.744	€ 1.370.412
Midden-Drenthe	€ 345.507	€ 269.453	€ 206.201	€ 213.405
De Wolden	€ 137.950	€ 111.818	€ 89.937	€ 91.162
Totaal	€ 2.515.820	€ 2.046.761	€ 1.653.882	€ 1.674.979

6.3 Beschut werk

In onderstaand overzicht wordt de bijdrage beschut werk per gemeente weergegeven:

(bedragen * € 1.000)	Bijdrage 2020	Bijdrage 2021	Bijdrage 2022	Bijdrage 2023	Bijdrage 2024
De Wolden	52	69	84	99	114
Hoogeveen	415	508	599	676	757
Midden-Drenthe	143	206	251	310	357
Totaal	609	783	934	1.085	1.228

In onderstaand overzicht worden de aantallen beschut werk per gemeente weergegeven:

Beschut werk Participatiewet	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
De Wolden	4	5	6	7	8
Hoogeveen	32	37	43	48	53
Midden-Drenthe	11	15	18	22	25
Totaal	47	57	67	77	86

6.4 Verdeling taakvelden

Taakveld 0.4 Overhead

Het onderstaande overzicht laat een weergave zien van het taakveld 0.4 Overhead:

(bedragen * € 1.000)	Jaar rekening 2019	Beheers begroting 2020	Beleids begroting 2021	Vershil Bgr '21 - Bgr '20
Bruto omzet	75	55	45	-10
Inkoopwaarde van de omzet	0	0	0	0
Bruto marge	75	55	45	-10
Overige opbrengsten	85	53	55	2
Incidentele baten		15	0	-15
Totaal Baten	160	123	100	-23
Personeelskosten begeleidend personeel	1.944	2.053	2.053	0
Afschrijvingskosten	60	55	55	0
Huisvestingskosten	137	206	225	19
Indirecte productiekosten	0	0	0	0
Beheerskosten	355	413	421	8
Kosten afsplitsing	90	97	0	-97
Financiële lasten	41	62	62	0
Totaal Lasten	2.627	2.886	2.816	-70
Resultaat	-2.467	-2.763	-2.716	47

Als overheadkosten zijn de kosten opgenomen die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Brutomarge

De brutomarge is een doorbelasting van werkzaamheden van de afdeling Finance aan de deelnemingen.

Personeelskosten begeleiding overhead

De afdeling Middelen, waaronder Directie, Finance, HRM, Kwaliteit, Administratie, Inkoop en Huisvesting. Daarnaast de managers van de diverse leerwerkafdelingen en de manager van de werkwinkel worden gerekend als overhead.

Afschrijvingskosten

Dit betreft met name de afschrijving van de gebouwen, daarnaast een gedeelte van de inrichting ten behoeve van de afdeling Middelen.

Huisvestingskosten

In totaal is 20% van de huisvesting ten behoeve van de overhead, hierbij is gekeken naar oppervlakte en naar kosten met betrekking tot de kantoren.

Indirecte productiekosten

Alle directe en indirecte productiekosten zijn ten behoeve van het primair proces.

Beheerskosten

Alle beheerskosten komen ten laste van de overhead.